

Toplum ve Sosyal Hizmet

ISSN: 2147-3374 / E-ISSN: 2602-280X

Derleme Makalesi / Review Article

Macera Terapisinin Sosyal Hizmetteki Yeri ve Önemi

The Role and Importance of Adventure Therapy in Social Work

Onur KESKİN¹

¹ Öğr. Gör., Bingöl Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek
Yüksekokulu Çocuk Gelişimi
Bölümü, okeskin@bingol.edu.tr
ORCID: 0000-0002-9407-2755

Başvuru: 12.06.2020
Kabul: 25.11.2020

Atıf:
Keskin, O. (2021). Macera terapisinin
sosyal hizmetteki yeri ve önemi.
Toplum ve Sosyal Hizmet, 32(1), 317-
335. DOI: 10.33417/tsh.751573

ÖZET

Doğal ortamda macera aktivitelerini terapötik değişim için kullanan macera terapisi, uluslararası alanda klinik müdahale ve toplum sağlığı hizmeti olarak kullanılmaktadır. Ele aldığı sorunlar daha çok bireysel düzeyde görüldüğü için genellikle psikoloji alanının uygulaması olarak değerlendirilmiştir. Ancak çeşitli ülkelerde sosyal hizmet müdahalesi olarak da yaygın bir kullanımı vardır. Macera terapisi, özellikle grup çalışması olarak uygulanır ve “şimdi ve burada”ya odaklanır. Katılımcıların, kasıtlı olarak seçilen sıkıntılı ortamlara sokulması sonucunda bu zorlukların çözülmesiyle güçlü yönlerinin farkına varmaları ve baş etme kapasitelerinin artırılması hedeflenir. Bu bağlamda sosyal hizmetin güçlendirme yaklaşımı ile pek çok boyutta örtüşür ve topluma kendine yeten, aktif bireyler kazandırmayı amaçlar. Bu çalışmada macera terapisinin terapötik kazanımlarının sosyal hizmet müdahalesine uygunluğu ve uygulanabilirliği ele alınmıştır. Ayrıca Türkiye’de yeni bir çalışma ve istihdam alanı olabilecek bu terapinin odak gruplarına ve temel özelliklerine değinilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Macera terapisi, sosyal hizmet, ekoloji, açık alan faaliyetleri*

ABSTRACT

Adventure therapy, which uses adventure activities for therapeutic change in a natural environment, is used as a clinical intervention and community health service in the international arena. Since the problems, it deals with, were mostly seen at the individual level, they were generally evaluated as the application of the field of psychology. However, it is also widely used as a social work intervention in various countries. Adventure therapy is especially applied as group work and focuses on “now and here”. As a result of the deliberate selection of the participants into distressed environments, it is aimed to realize their strengths and increase their coping capacities by solving these difficulties. In this context, it coincides with the empowerment approach of social work in many dimensions and aims to bring self-sufficient and active individuals to society. In this study, the suitability and applicability of many more therapeutic achievements of adventure therapy to social work intervention were discussed. It would also be a novel area for work and employment in Turkey has been referred as the focus groups and the basic features of this therapy.

Keywords: *Adventure therapy, social work, ecology, outdoor activities*

GİRİŞ

Deneyimle öğrenme bağlamında bir açık alan uygulaması olarak da bilinen macera terapisi günümüzde yaygın olarak kullanılan terapi çeşitlerinden birisidir. Macera terapisi; alanındaki profesyoneller tarafından uygulanan, genellikle müracaatçıları bilişsel, duyuşsal ve davranışsal düzeylerde kinestetik¹ olarak eyleme geçiren, doğal ortamlarda yürütülen macera deneyimlerinin kurallı kullanımı olarak tanımlanmaktadır. Başta risk altındaki gençler, çocuklar, aileler, engelli bireyler ve psikiyatrik tedavi altındaki yetişkinler olmak üzere macera terapisinin odağında çok çeşitli popülasyonlar bulunmaktadır (Gass, Gillis ve Russell, 2012, s. 1). Her grubun farklı ihtiyaçları ve özellikleri olduğu için, macera terapisinin katılımcılar üzerindeki etkilerinin gruplar arasında değişip değişmediğini ve nasıl değiştiğini dikkate almak önemlidir (Gass vd., 2012, s. 3).

Kolb (1999), öğrenmeyi, bilginin deneyimler yoluyla inşa edilme süreci olarak tanımlarken, Dewey (1966), öğrenmede deneyimi temel alarak bu süreçte bireyin etkin olması gerektiğini ileri sürer. Aynı zamanda öğrenmenin dört aşaması olduğunu ve bu döngüde bilgi ediniminin çevrenin gözlemlenmesiyle gerçekleştiğini de savunur (akt: Evin Gencel, 2007, s. 122). Öğrenmenin üst düzeyde gerçekleşmesi, bireyin tüm duyu organlarının öğrenme faaliyetine katılması ile gerçekleşir. Ne kadar fazla duyu organı aktif hale getirilirse öğrenme de o kadar iyi gerçekleşmektedir. Bu bağlamda daha nitelikli öğrenme için sadece görsel ve işitsel öğeler değil, hareket etme, dokunma, deneyim edinme gibi daha fazla duyuyu öğrenme yöntemlerini içerisine dahil edilmesi gerekmektedir (Newes ve Bendoroff, 2004, s. 138). Bu sayede macera terapisi ile hedeflenen davranış değişimleri ve psiko-sosyal kazanımlar daha kalıcı olmaktadır.

Deneyimsel öğrenmenin başat rol oynadığı macera terapisinde katılımcıların macera etkinliklerine doğrudan katılmaları terapötik sürecin gerçekleşmesi açısından yapıcı unsurdur. Bu deneyimle öğrenme türünde, terapi boyunca cesaretlendirme, meydan okuma ve yansıtma durumları etkinliklerle desteklenerek, danışanlarda başarı hissi sağlanmaya çalışılır ve yeni beceriler geliştirilmesi amaçlanır (Şirin-Ayva ve Canel, 2019, s. 57).

Sosyal hizmette Rogerian yaklaşım olarak da bilinen müracaatçının merkeze alındığı müdahale temelli uygulamalar gerçekleşmektedir. Bu uygulamalarda bireyin tüm potansiyelini görmek için onu serbest bırakma ve benliğini güçlendirme birincil hedef olarak karşımıza çıkar (Rogers, 1995, s. 58). Çünkü müracaatçının doğuştan sahip olduğu güçler, çeşitli sebeplerle ya kaybedilmiş ya da keşfedilmemiş olabilir. Sosyal hizmet uzmanının müracaatçı ile yaptığı terapötik görüşmelerle onlarda olumlu değişmeyi, güçlendirmeyi, baş etme kapasitesini ve iyilik halini artırmayı, toplumda aktif birey olmalarını hedefleyen ve sosyal sağlıklarını korumayı/yeniden kazandırmayı hedefler. Bu bağlamda macera terapisinin sosyal hizmetteki kullanımı hedeflenen değişimleri sağlamada kolaylaştırıcı olmakta ve her geçen gün artmaktadır.

¹Buradaki kullanımı; dokunarak, deneyimleyerek öğrenme anlamındadır.

Mevcut çalışmanın gerekçesini, ülkemizde henüz sistemli bir uygulaması ve üzerine yazılmış yeterli çalışma materyali bulunmayan macera terapisinin, sosyal hizmetin müdahale aşamasında kullanılabilirliği ve sosyal hizmetin savunduğu temel ilkeler ile macera terapisinin terapötik hedeflerinin örtüştüğünü açığa çıkarmak olarak söyleyebiliriz. Çalışmada vurgulanmak istenen, yeni unsurların keşfi yerine sosyal hizmet bağlamında macera terapisinin ele alınmasıdır. Bu sebeple macera terapisi vurgusu daha fazladır.

Bu çalışmanın temel amacı, macera terapisinin sosyal hizmet alanındaki ve özellikle sosyal hizmet müdahalelerindeki yerini ve önemini açıklamaktır.

1. Macera Terapisi Tanımı, Tarihçesi ve Kullanımı

Kısaca Macera Terapisi

Macera terapisi; müracaatçıların macera olarak algıladığı, danışmanlar tarafından kasıtlı olarak seçilen, kontrol altındaki riskli faaliyetlere dayanan bir psikolojik müdahale biçimidir (Beringer, 2004, s. 52). Davranışsal terapötik değişikliği gerçekleştirmek için dış ortamdaki deneyimsel öğrenme faaliyetlerinden yararlanarak mikro ve mezzo düzeyde değerlendirme ve müdahaleler için kullanılır. İç görü yoluyla değil, aktivite yoluyla değişimi amaçlar. Danışmanın ya da uzmanın terapilerinde sözel olarak kendini ifade etmesiyle hedeflediği bilişsel değişimin yanı sıra müracaatçıya çeşitli beceriler geliştirme imkânı da sağlar. Deneyimle öğrenmeyi daha nitelikli bir yöntem olarak kullanır ve eylemi merkeze alarak deneyimsel eğitim fikrine dayanır. Macera eğitimi, katılımcıları potansiyelleri dahilinde sıkıntılı durumlara sokmayı içerir. Macera terapisinin doğasında var olan bu risk, macera terapisini diğer psikoterapilerden farklı kılmaktadır (Houston vd., 2010, s. 56). En yaygın program hedefleri davranış odaklıdır ve psiko-sosyal hedefler, bilişsel gelişim hedeflerinden daha sık kullanılır.

Macera terapisinin çeşitli kullanımları ve tanımları vardır. Bu kullanımlar katılımcıları farklı bir şekilde etkilediği üç temel kategori altında toplanmıştır. Bunlar: (1) macera temelli terapi, (2) terapötik kamplar ve (3) vahşi doğa terapisi (Gass vd., 2012, s. 3). Macera terapisi; problem çözme oyunları, yürüyüşler, yüksekte ve alçakta ip kullanılan aktiviteler, kaya tırmanışı ve kano gibi grup etkinliklerini kullanır. Genellikle şehir dışı ya da şehir merkezine yakın yerlerde gerçekleşir. Terapötik kamplarda katılımcılar birkaç geceliğine çadırlarda ya da kabinlerde kalırlar ve genellikle daha uzun zaman alan macera etkinliklerine katılırlar. Bir diğer uygulama olan vahşi doğa (wilderness) terapisi ise, müracaatçıların hayatta kalma becerilerini öğrendikleri ve vahşi doğanın etkilerine maruz kaldıkları şehirlerden daha uzak bir ortamda gerçekleşir (Gass vd., 2012; Gillis ve Thomsen, 1996).

Macera terapisinin uygulanmasına yönelik olarak alan çalışmaları ve meta analizlerine bakacak olursak, macera terapisi hakkında sistematize bilgilere ulaşabiliriz:

- **Alan ve metod:** Macera terapisi deneyimsel öğrenme, deneyimsel eğitim ve açık alan öğrenme faaliyetlerini kullanır (outdoor learning).

- **Hedef grup:** Çocuk ve gençler, ergenler, yetişkinler, risk altındaki gençler, çift ve aileler, madde bağımlıları, kilo kontrolü hedefleyenler, kanser hastaları (ayakta tedavi görenler) hedef grubundadır.
- **Müdahale ve teori:** Koruyucu – önleyici ve erken müdahaleler ile tedavi edici, bakım verici, danışmanlık veren hizmetleri sağlar. Geştalt, varoluşçuluk, anlatı ve metafor kullanımı vardır (Rakar-Szabo, Fleischer, Van Hoof, Sbarra, Erlendsdottir, Rose, ve Nolle, 2017, s. 5).

Macera terapisinin müdahale şekli, hedeflenen grubun sahip olduğu soruna göre değişiklik göstermektedir. Bu açıdan ele alındığında:

- **Önleme:** Bu müdahale daha çok genel öğrenci grupları ve ergenler içindir.
- **Erken Müdahale:** Risk altındaki kültürel gruplar, okulu terk eden ya da akademik zorluk yaşayan gençler bu gruba girer.
- **Tedavi:** Madde bağımlısı genç ve yetişkinler, depresyondaki ve stres altındaki bireyleri içine alır.
- **Bakım:** Kendini yönetebilecek şekilde zihinsel bozukluğu olan genç ve yetişkinleri kapsar (Pryor, Carpenter, Townsend, 2005, s. 9).

Geçmişten Günümüze Macera Terapisi

Macera temelli çalışmalar günümüzdeki haliyle sistematize edilmeden ve eğitim ilkesi olarak kullanılmadan önce kamplar ve izcilik faaliyetleri aracılığıyla 1800'lü yıllardan beri Batıda kullanılmaktadır. Avustralya'da ise açık hava faaliyetlerinin sağlık ihtiyaçlarını karşılama ve koruyucu amaçlar için kullanımıysa çok daha geriye gitmektedir. 1950'li yıllardan itibaren özellikle ABD'de temel psiko-sosyal destek programlarına dahil edilerek bir psikolojik tedavi ve müdahale yöntemi olarak kullanılmaktadır (Newes ve Bandoroff, 2004, s. 140). Bununla birlikte macera terapisi alanında önemli isimlerden biri olan Pryor (2005)'a göre Avusturalya'da her yıl 700'den fazla saha personeliyle 15.000 katılımcı içeren 800'den fazla açık hava faaliyetinin yapıldığını söylemektedir. Bu programlar devler desteği, hayırsever bağışları, kurumsal sponsorluklar ve özel kurumlar tarafından finanse edilmekte ve sürdürülmektedir (Bowen ve Neill, 2013, s. 30).

Doğanın kendisinin mekân olarak kullanılması macera terapisinin en önemli dinamiklerindedir. Çünkü doğa kendiliğinden yağmur, açlık, uykusuzluk vb. önlenemeyen sonuçlar doğurur. Bu, katılımcıların duygularını gizlemeye ve eyleme motive eder (Ritchie vd., 2016, s. 5). Bir ortam olarak doğa aynı zamanda kişisel bakış açısını geliştirir, bağlılık, güven ve spontane bağ kurmaya teşvik eder. Sadece doğada olmak bile kişisel gelişim, iyileşme ve terapötik başarıya katkıda bulunur ve doğayı izlemek; öfkeyi, stresi ve kaygıyı azaltarak dikkati ve ilgiyi sürekli kurarak zevk duygularını artırır (Bird, 2007, s. 167-169). Macera terapisi aynı zamanda sosyal ve çevresel adaletin sağlanması bağlamında bireylerin temiz hava, su ve ekolojik faaliyetlere ulaşmasını hedefleyerek iyilik hallerinin korunması ve yeniden kazandırılmasına vurgu yapan ekolojik sosyal hizmetle de ilişkilidir (Hayward, Miller ve Shaw, 2013, s. 15).

Ülkemizde Dewey'in geliştirdiği deneye dayalı eğitim çalışmalarının ilk ve en iyi örneklerini Köy Enstitüleri uygulamalarıyla görmek mümkündür. Kendisinin Türkiye ziyareti sırasında da Köy Enstitüleri hakkında olumlu görüşler bildirdiği ve memnuniyetinin dönemin çalışmaları arasında yer aldığı bilinmektedir. Daha sonrasında deneyimle öğrenme geleneği Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından sürdürülmeye başlanmış, ancak hem Köy Enstitülerinin kapanması hem de deneyimle öğrenme için öğretmen/öğrenci dengesinin bozularak bölümlere fazla sayıda öğrenci alınmasıyla bu eğitim yaklaşımı sürdürülemez olmuştur (Kahraman, Saatçi ve Baran, 2011, s. 2460). Bununla beraber günümüzde macera terapisinin uygulanmasına yönelik henüz herhangi bir hizmet verilmemektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığına ait toplam 14 deniz ve doğa kampları bulunmaktadır. Bu kamplara çeşitli yaş gruplarında çocuklar ve gençler bir veya iki hafta süre ile kabul edilmektedir. Bu kamplar gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirmelerini sağlamak amacıyla kurulmuştur (T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2020). Bu uygulama macera terapisine çok benzer görünse de içeriğine bakıldığında verilen kamu hizmetinin sadece tatil ve gezi kapsamında kalması ve katılımcılara sosyal hizmet müdahalesine ya da macera terapisine yönelik herhangi bir özel uygulama yapılmıyor olması terapötik müdahale kapsamında uzaklaştırmaktadır.

Macera terapisi uygulamaları, dünyada giderek yaygınlaşmaya başladığında uluslararası bir kimliğe bürünmeye de başlamıştır. Bu bağlamda macera terapisinin ne olduğu, sınırlarının neler olduğu, mesleki ve etik standartların nasıl oluşturulacağı, uzmanlık standartlarının neyin belirledi ile ilgili başat konularda uluslararası düzeyde bir fikir yelpazesi oluşturulmaya çalışılmıştır. Böylece Temmuz 1997'de Avusturalya'da Birinci Uluslararası Macera Terapisi Konferansı düzenlenmiştir. Konferanstan bir yıl sonra ders kitabı kalitesinde "*Exploring the Boundaries of Adventure Therapy: International Perspectives*" isimli kitap yayınlanmıştır. Bu yayında, macera terapisi uygulayıcıları standartlarının hangi meslek dallarıyla örtüştüğüne ilişkin sorusuna verilen cevapların neredeyse tamamı sosyal hizmet ve psikoloji tarafından belirlenen standartlara dayandığı ortaya çıkmıştır. Konferans süresince macera terapisti niteliğine sahip olunması için belirtilen iki meslek veya diğer meslek elemanlarına yönelik bir Eğitim ve Akreditasyon Formu oluşturulmuştur. Ancak konferanstaki farklı mesleklerdeki üyelerin "eğer gerekli yetkinlikler konusunda net olunursa eğitim verilebilir" önerisi üzerine Yetkinlikler Formu hazırlanmış ve yönergeler oluşturulmaya başlanmıştır. Ayrıca macera terapisinin işe yarayıp yaramadığı, hangi uygulama biçiminin en etkili olduğunu öğrenme ve ölçme ve geliştirme yöntemleri için Araştırma ve Değerlendirme Formu oluşturulmuştur (Itin, 1998, s. 8).

Macera Terapisinin Uygulanması

Macera terapisinde uygulanan müdahalelerin hepsi danışman ve müracaatçı arasında güven ve işbirliğine dayalı pozitif değişimi amaçlar. Bu güven ve birbirini önemsemeye dayalı olumlu ilişkiler belki de katılımcıların ilk kez şefkatli bir ortamda öğrenebilmelerini olanak sağlayacak, kendileri ve

başkaları için sorumluluk alabilecekleri bir his oluşturmaya yardımcı olacaktır (Rakar-Szabo, vd., 2017, s. 16). Bu olumlu değişim katılımcıların kişisel gelişimini desteklemek için fiziksel, zihinsel, duygusal, davranışsal, sosyal, kültürel, manevi ve çevresel deneyimlerinin bütünsel bir entegrasyonunu sağlayabilir, başkalarıyla ve toplumla olan bağlarını güçlendirebilir (Pryor vd., 2005, s. 15). Sosyal hizmet de ekolojik değerlendirmede bireyi ele alırken bu deneyimlerin hepsini birer faktör olarak kullanır ve bireyi bütünsel bir yapıda inceler. Aynı zamanda insan-doğa ilişkisini merkeze alan sosyal hizmet; bireyleri fiziksel, sosyal ve bilişsel yönlerinin olumlu açıdan değişimini de hedefler (Young, 1994, s. 210).

Macera terapisi çeşitli müracaatçı gruplarına yönelik kullanılır. Özellikle öğrenme sorunları, eğitimden ayrılma, çift-aile sorunları, suçluluk, öfke kontrolsüzlüğü, risk altındaki gençler ve madde bağımlılığı, engelli bireyler, ayakta tedavi alan kanser hastaları, kilo kontrolünde olan hastalar, kadınlar, yetişkinler ve çeşitli hafif düzeyde ruhsal ve mental sorunları olan bireyler için çalışma grupları oluşturulmuştur (Crisp, 1998, s. 64). Bu çalışmalar sonucunda katılımcıların, iyimserlik ve kişisel dirençlerinin(güçlendirme) geliştiği gözlemlenmiştir (Bowen, Neill ve Crisp, 2016, s. 50). Macera terapisinin tedavinin yanında koruyucu – önleyici yönünün bulunması da özellikle bu terapinin çocuklara ve gençlere yönelik uygulanmasına olanak sağlayabilir. Bununla birlikte çocuk ve gençlere hareketli ve eğlenceli bir terapi ortamı sunuyor olması bu modelin söz konusu hedef kitle tarafından benimsenmesinde yardımcı olabilir (Şirin-Ayva ve Canel, 2019, s. 56).

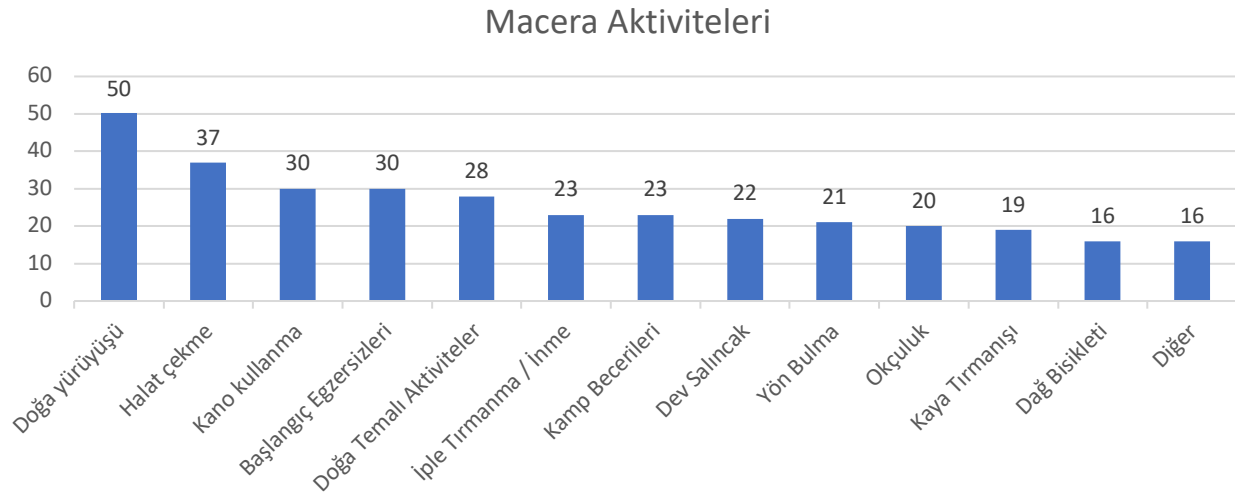
Macera terapisinin uygulama aşamaları, uygulayıcıların tercihinin ve hedef gruba bağlı olarak değişebilmekle birlikte genelde birbirini takip eden şu dört aşamadan oluşur:

1. Çalışılacak grubun belirlenmesi: Çalışma öncesi tavsiyeler dinlenir, hedef gruba yönelik taramalar ve ilk görüşmeler yapılır. Yetişkin olmayan gruplarla çalışılacaksa ebeveynlerle iletişime geçilir.
2. Ön değerlendirme: Katılımcılar ve ebeveynlerle birlikte bilgilendirme oturumu yapılır, müzakere edilir. Katılımcıyla, reşit değilse velisi ile de sözleşmeler yapılır.
3. Uygulama: Ortalama 7 günlük macera aktivitelerini (kamp, yürüyüş, tırmanma, rafting, kayak, halat çekme vb.), terapötik grup sohbet ve tartışmalarını ve metafor kullanımını içerir.
4. Sonlandırma: Hedeflerin, varsa çözülmemiş sorunların gözden geçirilmesini, uygulama sonrası takip sürecinin tanımlanmasını içerir (Bowen vd., 2016, s. 51). Bu aşamalar Tablo 2’de daha detaylı bir şekilde gösterilmiştir.

Terapi süresince yapılan etkinlik ve uygulamaların yanında doğada olmak, grup süreci, metafor çalışması ve katarsis (yansıtma) deneyimi de katılımcılara bu terapötik süreçte katkıda bulunur. Bir ortam olarak doğa, aynı zamanda kişisel bakış açısını geliştirir, bağımsızlık, güven, açıklık ve spontane bağ kurmaya teşvik eder (Kaplan ve Talbot, 1983, s. 168). Bir gruba dahil olmak ise aidiyet duygusunu pekiştirir, benlik saygısını yükseltir ve sosyal anlamda destekleyici bir edinin kazandırır. Karşılıklı bağımlılık, kendini gizlememe ve duygusal paylaşım grup üyeleri arasındaki güveni

beraberinde getirir (Rakar-Szabo, vd., 2017, s. 8). Metaforlar ise, katılımcıların dikkatini çekecek ve kişisel bir anlam yükleyeceği bir süreçtir ve değişim sürecini kolaylaştırmaya yardımcı olmaktadır (Bacon, 1983, s. 87).

Tablo 1: Macera terapisi programlarında gençlere uygulanan en popüler aktiviteler

Kaynak: Bowen vd., 2016, s. 33.

2. Macera Terapisi ve Sosyal Hizmet İlişkisi

Sosyal hizmet müdahale süresince terapilere sık sık ihtiyaç duyar. Gerek birey ve aile gerekse grupla çalışma düzeyinde (mikro ve mezzo) görüşme ve danışmanlık becerilerini, uygulayacağı terapiye göre kullanır. Bu süreçte kendi bilişsel, duygusal ve benlik özelliklerini yönetmenin yanında uygulamanın/görüşmenin gerçekleştiği mekânı da iyi yönetmek zorundadır (Derezotes, 1999, s. 96). Günümüzün bazı terapi ve müdahale uygulamaları yeniden üretilerek ve dört duvar arasındaki bir ofisten öteye giderek özel olarak seçilmiş alanlara dönüşmeye başlamıştır. Macera terapisi de kendine özgü bir terapi modeli olarak müracaatçı ile danışmanı doğada bir araya getirmektedir.

Macera terapisi, sosyal hizmetin kullandığı çeşitli müdahale yöntemlerine eklenerek kendine özgü hedefleri ve müdahalesiyle tamamlayıcı olmaktadır. Bireyin içinde bulunduğu çevresi ve toplumun dinamik olarak sürekli değiştiği günümüzde sosyal sorunların de değişmesiyle macera terapisi gibi ülkemizde henüz çok yeni olan ve faaliyete dökülmemiş olan terapi çeşitleri bu gelişen sosyal sorun ve ihtiyaçları karşılamada yeni, özgün ve etkili çözümler sunabilir.

Sorun Odağında Macera Terapisi ve Sosyal Hizmet

Macera terapisi özellikle Amerika, Kanada ve Avusturalya gibi ülkelerde gittikçe öne çıkmakta ve klinik tedavi açısından gösterilen ilgi ve talep artmaktadır. Halk sağlığı kapsamında da bir kamu hizmeti olarak sunularak makro boyutlarda hizmet sağlanabilmektedir. Bu ülkeler macera terapisi için kendilerine ait belirli terimler kullanmayı tercih etmektedirler. Örneğin Kanada “adventure therapy”, Amerika “adventure therapy” veya “wilderness therapy”i kullanırken Avusturalya’da ise “bush adventure therapy” veya “wilderness adventure therapy” kavramları kullanılmaktadır (Ritchie

vd., 2016, s. 3). "Wilderness" terimi yerleşim yerlerinden uzak insansız ortamlarda gerçekleştiğinden "bush" kelimesi ise Avusturalya'nın yerel coğrafi özelliklerine uygun küçük çalılıklarda yapıldığı için tercih edilmektedir. Her iki kavram da terapinin yapıldığı doğal çevrenin önemini göstermektedir. Bununla birlikte pek çok araştırma ve meta analizlerinin gösterdiği üzere macera terapisi uygulamaları ortak hedefler içermektedir. Bunlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Kişisel gelişim (benlik saygısı, öz güven, bağımsızlık, iyilik halini geliştirme),
- Sosyal gelişim (kişiler arası iletişimin geliştirilmesi, grup çalışması ve işbirliği)
- Sorunlu davranışlar (madde bağımlılığı, depresyon, kaygı, okul terk vb.) (Bowen, Neill, Williams, Mak, Allen ve Olsson, 2016, s. 36).

Macera terapisinin erken müdahale ve koruyucu-önleyici özelliklerinin olması bu terapiyi gençler için hem ideal bir uygulama haline getirmektedir hem de diğer yaş gruplarına göre daha geniş bir müracaatçı kitlesine ulaşmasını sağlamaktadır. Macera terapisinin açık alanda gerçekleştirilmesi, eğlenceli ve ilgi çekici fiziksel aktiviteler sağlanması ve grup düzeyinde yapılması çocuk ve gençlerin katılımını kolaylaştırmaktadır. Bununla birlikte gençler, ergenlik dönemleri boyunca pek sorunla yüzleşmektedir. Öğrenme sorunları, okul terk ediş, aile sorunları, çeşitli suçlar, madde bağımlılığı, işsizlik ve evsizlik yaşadıkları sorunların bazılarıdır (Perkins ve Borden, 2003). Ayrıca akıl sağlığı ile ilgili sorunlar en çok gençlik döneminde görülmektedir (Department of Health and Ageing, 2013). Avusturalya'da 2016 yılında yapılan bir çalışmada 16-24 yaş arası gençlerin %26'sında bu rahatsızlıklara rastlanmıştır (Australian Bureau of Statistics, 2007). Bu bağlamda kaygı, depresyon, duygusal dengesizlik, öz kontrol ve dayanıklılık eksikliği gibi sorunları olan 26 ergen ile 10 haftalık macera terapisi uygulaması yapılmış (aktivite örnekleri Tablo 1'de verilmiştir) ve %90 oranında duyuşsal, davranışsal ve işlevsellikte anlamlı iyileşmeler bulunmuştur. Bu uygulamada sistematiklik, varoluşçuluk, psiko-dinamik ve ergoterapi yöntemleri eklektik ve terapötik bir yaklaşımla kullanılmıştır. Terapi öncesi ve sonrasında 6 adet öz bildirim anketi uygulanmıştır. Bunlar; Coopmaster benlik saygısı ölçeği, Core aile işlevleri ölçeği, gençlik öz raporu (youth self-report), psikolojik sağlamlık anketi, Beck depresyon envanteri-II ve yaşam tutum formudur (Bowen ve ark., 2016, s. 52). Yine gençlere yönelik olarak okulu bırakan ya da akademik başarısı düşük olan 9. Ve 10. Sınıf öğrencilerine (terapi süreci Tablo 2'de gösterilmiştir), aile içi şiddet yaşamış, cinsel saldırıya uğramış ve yeme bozukluğu olan gençlere de macera terapisi uygulanmıştır (Crisp, Noblet ve Hinch, 2004). Burada öğrencilere uygulanan terapi süresince önemli bir öğrenci – öğretmen- ebeveyn iş birliği vardır. Program boyunca haftalık olarak aile ve öğretmenlerle oturumlar düzenlenmiş ve gençlerin terapi sürecine en yüksek düzeyde dahil edilmeye çalışılmıştır. Aşağıdaki Tablo 2'de örnek bir program çizelgesi yer almaktadır.

Tablo 2: Macera Terapisi Program Çizelgesi Örneği

Hafta	Aktivite
-4	Görüşmelerin değerlendirilmesi
-3	Ebeveynlerle iletişime geçme
-2	Ebeveynlerle ve öğrencilerle bilgilendirme oturumu; Öğrencilerle mülakat görüşmeleri
-1	Öğretmen bilgilendirme oturumu
1	Öğrencilerin birbiriyle tanışma oturumu; Öğretmen ve velilerin tanışma oturumu Günlük aktivite: Zirveye tırmanış
2	Öğrencilerle grup görüşmesi, Öğrenci; öğretmen ve veli oturumu Günlük aktivite: Kros kayağı
3	Öğrencilerle grup görüşmesi Gece keşif gezisi
4	Öğrencilerle grup görüşmesi; Öğretmen ve veli oturumu Günlük aktivite: Kaya tırmanışı ve kayadan iniş
5	Öğrencilerle grup görüşmesi; Ebeveyn oturumu Günlük aktivite: Mağara yürüyüşü
6	Öğrencilerle toplantı; Ebeveyn oturumu Günlük Aktivite: Girişkenlik eğitimi
7	Öğrencilerin grup görüşmesi; Ebeveyn oturumu Günlük aktivite: Büyük keşif gezisine hazırlık
8	Büyük macera gezisi: Sahilde vahşi doğa yürüyüşü
9	Öğrencilerle grup görüşmesi; Ebeveyn, öğrenci ve öğretmen günü Rafting
10	Öğrencilerle grup görüşmesi; Öğretmen ve ebeveyn oturumu Programın sonlanması
11+	Öğrencilerin öğretmenlere devri / Değerlendirme Yeniden bir araya gelme / Takip

Kaynak: Bowen vd., 2016, s. 51.

Yüksek derecede denetim gerektirmeyen okul çağındaki çocuklardaki açık hava oyunlarının sosyal ve bilişsel gelişim üzerine yapılan bir araştırmada ise, kaliteli ve yapılandırılmış açık hava oyunlarının tekrarında psikolojik ve sosyal gelişmeye olumlu katkıları olduğu bulunmuştur. En güçlü kanıt motor ve görsel gelişimleriyle ilgilidir ve çocuklarda artan sosyal katılım ve sorumluluklar görülmüştür. Bu çalışmaya göre okula motorlu araç yerine yürüyerek giden çocukların bile bağımsız seyahat etme, yol bulma, seyahat hızı ve mekânsal bilgilerinin geliştiği ortaya koyulmuştur (Wyver, 2019, s. 1).

Macera terapisinin yetişkinlerde stres ve başa çıkma becerilerini araştıran bir başka araştırmada; algılanan stres ölçeği, başa çıkma becerileri kullanım ölçeği ve çalışma birliği envanteri ile seçilen ve 40,3 yaş ortalamasına sahip 31 katılımcı ile 3 aylık bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Çalışmada 30dk-90dk arası süren seanslar gerçekleştirilmiştir. Terapi boyunca 25 aktivite, müracaatçıların

güçlü yönleri ve yetenekleri dikkate alınarak terapötik hedeflerine göre belirlenmiştir. Diğer çalışmalardan farklı olarak faaliyetlere katılım müracaatçılara bağlı olarak değişimler göstermiştir. Örneğin sınırlı yüzme becerisi olan katılımcılara su ile ilgili aktivitelerde başka seçenekler sunulmuştur. Bu sayede katılımcıların kendileri için başa çıkma yöntemlerini bulmalarına izin verilmiştir. Terapi sonucunda streste önemli azalma yaşayan katılımcıların başa çıkma kapasitelerinde artış olmuştur. Ayrıca stres seviyelerinde önemli azalış olan katılımcıların danışmanları ile daha güçlü ittifak içinde oldukları görülmüştür. Terapi boyunca danışmanlar değişim aracı olarak değil, müracaatçıların aktif değişimini düzenleyiciler olarak yer almışlardır (Koperski, Tucker, Lung ve Gass, 2015, s. 2-8).

Berman ve Davis-Berman (1989), sosyal hizmet uzmanlarının macera terapisinin sistematize edilmesine olan katkılarını açıklamak için yapmış oldukları bir çalışmada Amerika'daki sosyal hizmet uzmanları tarafından gerçekleştirilen örnek bir müdahalenin daha önce yapılan macera terapisi uygulamalarına metodolojik ve yorumsal olarak katkı sağladıklarını açıklamışlardır. Bu çalışmanın macera terapisinde büyük bir adım sayılabilecek ampirik bir müdahale örneği olduğunu belirtmişlerdir. Önceki iyi tasarlanmamış ve değerlendirmesinde sorunlar bulunan uygulamalar yerine, ilk defa onaylanmış ölçüm araçları kullanılarak terapi boyunca ön test, son test ve klinikten taburcu olurken yapılan testler olmak üzere gençlerle 3 kere ölçüm çalışması yapılmıştır. Bilimsel titizlikle seçilen bu ölçekler ve yapılandırılmış gezi planı günümüzde kullanılmaya devam etmektedir. Çalışmanın içeriğinde; tedavi gördükleri poliklinikte şiddetli davranış bozukluğu, ilişki zorlukları, öfke ve dürtü kontrolsüzlüğü ve ailevi sorunlar yaşayan 13-15 yaşlarındaki 23 ergen (15 erkek-8 kadın), 10-13 gün arası süren sırt çantalı seyahatleri yer almaktadır. Yapılan seyahatin ardından odaklanma kontrolü, benlik saygısı ve semptom azalması açısından önemli değişiklikler saptanmıştır. Gelecekteki yönelimler ve sosyal hizmet uygulamaları tartışılarak macera terapisi programının özellikle sosyal hizmet uygulamaları için geçerli olduğu açıklanmıştır. Ayrıca macera terapisinin uygulanacağı alanda uzmanlar tarafından müracaatçıların baş etme kapasitelerine katkıda bulunacak şekilde düzenlenmiş ve kontrollü risk içeren bir ortamı seçilerek terapötik değişimin hızlanmasına katkıda bulunacağı, çevresi içinde birey etkileşimini artırabileceği belirtilmiştir. Bu tür çevresel temelli yaklaşımlar sayesinde, sosyal hizmet mesleğini tanımlamaya ve diğer meslek gruplarından ayırt etmeye yarayan bireyin benzersizliğinin ve biricikliğin ortaya çıkarılacağını savunmuşlardır.

ABD'de en az yüksek lisans derecesine sahip veya klinik alanda çalışan sosyal hizmet uzmanlarının aile ve çiftlerle uygulamalarında macera terapisi kullanımı üzerine bir araştırma yapılmıştır. Ankete katılan 646 sosyal hizmet uzmanından %10'unun uygulamalarında macera terapisini kullandığı tespit edilmiştir (Griswold, 2014, s. 9). Tucker ve Norton (2013), göre de Amerikan klinik sosyal hizmet uzmanlarının %9,2'si macera terapisi ile ilgili resmi eğitim almıştır. Ailelerle çalışan sosyal hizmet uzmanları, macera aktiviteleri sırasında mevcut olan aile dinamikleriyle çalışmanın terapi süresince oldukça faydasını gördüklerini belirtmişlerdir. Ayrıca macera terapisinin katılımcıların gruplar halinde aktiviteleri tamamlamaları için eğlenceli bir ortam sağladığı ortaya konulmuştur. Bu

çalışma sonunda araştırmacıların yargısı ise sosyal hizmet uzmanlarının sistem perspektifinde sadece bireysel algıları ve düşünceleri değil, bireyi etkileyen sistemleri ve çevreyi ele almak üzere eğitilmesi gerekliliği olmuştur (Griswold, 2014, s. 51).

Macera Terapisi ve Sosyal Hizmetin Ortak Hedefleri

Macera terapisinin faaliyetlerini sosyal hizmetin amaçlarına ulaşmaya yönelik değerlendirecek olursak pek çok ortak noktada birleştikleri görülebilir. Bunlardan bazıları:

Macera terapisinin odağında, bireyi rahatlık odağından uzaklaştırarak tehlike, risk ve korkunun optimal düzeyde stres yaratması ancak bu zorluklar çözüldüğünde ve üstesinden gelindiğinde olumlu karakter oluşumu ve gelişimine teşvik edilmesi bulunmaktadır (Ewert ve Garvey, 2007, s. 25). Bu odak, sosyal hizmetin baş etme kapasitesini geliştirme ve bireyi güçlendirme vurgusuyla örtüşmektedir. Sosyal hizmet mesleği, müracaatçıların içinde potansiyel güçler bulunduğunu savunur. Barındırdığı bu gücün farkına varmaları sosyal hizmet uzmanlarının başarılı bir güçlendirme uygulaması olarak görülür (Sheafor ve Horejsi, 2003, s. 416).

Psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve klinisyenler tarafından uygulanmış olan macera terapisi üzerine yapılan meta analiz çalışmalarında (197 çalışma) müracaatçıların uygulama sonrasında kaygı, depresyon, duygusal denge, öz kontrol ve duyarlılık durumlarında gelişmeler tespit edilmiştir (Bowen vd., 2016, s. 50). Bu psiko-sosyal gelişmeler Uluslararası Sosyal Hizmet Okulları Birliği (IASSW) ve Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu (IFSW)'nun sosyal hizmet tanımını desteklemektedir. Bu tanıma göre sosyal hizmet: "İnsanların iyilik halini artırmak amacıyla sosyal değişme, insan ilişkilerinde sorun çözmeye, güçlenmeye ve özgürleşmeye katkı sağlayan bir meslektir."(akt: Thompson, 2016, s. 35).

Macera programlarında, bireyler ve gruplar problem çözebilecekleri ya da uygulama sürecindeki aktiviteleri yerine getirmek için yaratıcı yöntemler üretecekleri gerçek hayat durumları ile karşı karşıyadırlar. Katılımcılar karşı karşıya kaldıkları bu yeni uyarıcıların yorumlanması ve kontrol edilmesi sorumluluğunu almaktadır. Çevrelerinde uyarlamaları ya da başa çıkmaları gereken eylemler dikkatlerini çeker ve öğrenme fırsatları sağlar. Macera programları, gerçek yaşam durumları ile ilişkili metaforları katılımcıların öğrenmelerine rehberlik etmek için kullanır (Hans, 2000, s. 35). Bu şekilde baş etme ve sorun çözme kapasiteleri artan bireyler sosyal hizmetin amaçladığı gibi toplumda etkin birey olma ve sosyal sağlıklarını korumada güç kazanırlar. Sosyal hizmet görüşmelerinde de benzer olarak müracaatçıların çevrelerinde olan güçlerin ve fırsatların farkına varmaları sağlanır ve bu kaynaklara ulaşmaları için gerekli düzenlemeler yapılır. Bunun yanında metafor kullanımı müracaatçının bu keşifleri kendilerinin fark etmeleri açısından önemlidir.

Macera terapisi, uygulama süresince geçmişin yerine "şimdi ve burada"ya odaklanmaktadır (Rakar-Szabo vd., 2017, s. 7). Böylece yeni ve sağlıklı ilişkiler kurmayı hedefler. 2014 yılında revize edilen sosyal hizmet tanımında da yer aldığı gibi sosyal hizmet de artık patoloji ve sorun odaklı olmak yerine çözüm odaklı yaklaşımı tercih etmektedir (IFSW, 2014). Sosyal hizmette kullanılan çözüm odaklı

yaklaşım ile müracaatçının kendi kaderini tayin etme hakkına saygı duyar ve onun geçmişinden ziyade geleceği ile ilgili olumlu değişimleri için güçlü yönlerinin altını çizer.

Danışmanların macera terapisindeki rolü pasif ve sabit bir terapistten öte daha aktif ve hareketli bir terapistte dönüşür. Bu sayede danışman daha ulaşılabilir olabilir ve müracaatçı ile daha fazla etkileşim ile terapötik ittifakı daha fazla güçlendirebilir (Gass, Gillis ve Russell, 2012, s. 4). Sosyal hizmetin müracaatçılar ile olan ilişkisi ve ittifakı giderek önem kazanmakta ve daha aktif hale getirilmesi hedeflenmektedir (Akbaş, 2019, s. 1950). Sadece kurumsal mevzuatı uygulayan ve ofisinde müracaatçıya iç görü kazandırmanın ötesinde, aktivite aracılığıyla değişimi gerçekleştirmek, sosyal hizmet uzmanlarının danışman olarak müracaatçı ile olan ittifakını güçlendirecek ve daha aktif ve güçlü bir ilişkiyi olanaklı kılacaktır.

Sosyal hizmette değişim ve gelişim önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle birey ve grupla çalışmalarda müracaatçıyı olumlu yönde geliştirecek değişimler hedeflenmektedir (Thompson, 2016, s. 119). Macera terapisinde de müracaatçılar katıldıkları ya da gözlemledikleri aktiviteler vasıtasıyla grup içerisinde problem çözme, iletişim ve işbirliği becerilerini geliştirirler. Bütün bu deneyim ve etkinlikler bireylerin kendi kişisel sınırlılıklarını, güçlü yanlarını ve zayıflıklarını gerçekçi biçimde değerlendirmeyi kolaylaştırıcı bir rol üstlenir (Newes, ve Bandroff, 2004, s. 141). Sosyal hizmette planlı değişim de kişinin kendi sorunları ile birlikte toplumdaki diğer sistemleri de ele alarak problemleri çözmeyi ya da en aza indirmek için bir anlayış geliştirir.

Macera terapisti modelleri evrensel olarak tüm müracaatçılara uygulanacak yapılandırılmış bir model yerine kendileri için başa çıkma yöntemlerini bulmaya izin vermiştir. Bu modelde terapist bir değişim aracı olarak değil müracaatçının aktif değişimini düzenlemeye yardımcı olarak kullanılmıştır. Sosyal hizmet için de her durumu ve bireyi kendi gerçekliği içinde incelemek gerekir (Thompson, 2016, s. 48). Burada yine revize edilen sosyal hizmet tanımında da belirtildiği gibi çeşitlilik sadece müracaatçıların farklılıkları olarak değil her bireyi özgün ve biricik olarak ele almanın önemine vurgu yapılmaktadır (Akbaş, 2019, s. 1952). Sosyal hizmet müdahalelerinde müracaatçıların yaşam döngüsü içinde yer alan travma, güçler ve kaynaklar bize müracaatçıya yönelik olarak spesifik bir değerlendirme yapma olanağı tanır.

Şekil 1: Macera terapisi ve sosyal hizmet ilişkisi

Macera terapisi amaçları, müdahale yöntemi ve kendine özgü uygulamasındaki mekânsal özellikleri gereği müracaatçının anlamlı öğrenme ve değişimi için nasıl güvenli bir deneyimi seçip, kolaylaştırıcı olacağını anlamalarına yardımcı olmaktadır (Tucker ve Norton, 2013, s. 335). Sosyal hizmet biliminin de hedefleri ve vurgusuna çok yakın olan bu hedefler, macera terapisinin sosyal hizmette birey ve gruplara yönelik bir müdahale yöntemi olarak kullanılmasının önemini ve gerekliliğini göstermektedir.

Sosyal hizmet açısından macera terapisini ele aldığımızda, klinik sosyal hizmet ve ekolojik sosyal hizmet alt dallarının bir müdahalesi olarak kabul edilebilir.

Macera terapisine yönelik ülkemizde herhangi bir deneysel araştırma gerçekleştirilmemiş olması ve macera terapisine uygun doğal alanların ülke genelinde mevcut olması, konuya ilişkin ihtiyacın ve uygulanabilirliğin önemini gösterebilir.

Macera Terapisinde Sosyal Hizmet Uzmanı Yeterlilikleri

Günümüzde macera terapisi eğitimi Deneysel Eğitim Derneği (The Association for Experiential Education) kontrolünde yurtdışında pek çok ülkede üniversitelere bağlı çeşitli programlar ve özel terapi merkezleri tarafından verilmektedir. Örneğin Kanada'da çeşitli üniversite ve merkezlerde ait toplam 69 adet açık hava kursları ve macera terapisi eğitim merkezi bulunmaktadır (Ritchie vd., 2016, s. 11).

Macera terapisi eğitiminde verilen kurların içeriği genellikle; macera terapisi tanımı (vaka çalışmaları ve örnekler), macera terapisi modelleri (karşılaştırmalı modeller), öğrenme şekilleri (günlük hayat ile ilişkilendirme), macera terapisi değerlendirmesi (aktivite önce ve sonrası değerlendirmeler), kolaylaştırıcı macera terapisi (doğru aktiviteyi bulma), deneyim süreci (iç görü ve farkındalık kazandırma) ve sonlandırma şeklindedir (Macera Terapisti, 2020).

Itin (1998), gerçekleştirilen konferans sonrasında macera terapisinin uluslararası standartları perspektifinde danışman yeterliliklerinde özellikle şu sorulara cevap arandığını belirtmiştir:

- Psikoterapi ile macera terapisi arasındaki ilişki nedir?

- Macera aktiviteleri ne zaman macera terapisine dönüşür?
- Yetkin macera terapisi uygulaması ile yetersiz uygulama arasındaki sınırlar nelerdir?
- Macera bağlamında rekreasyon, eğitim, gelişim ve terapi arasındaki sınırların temeli nedir?
- Bir aktiviteyi macera yapan nedir?

Macera Terapisine Yönelik Eleştiriler Ve Macera Terapisinin Sınırlılıkları

Macera terapisinin müdahale süreci çok çeşitli şekillerde gerçekleşmektedir. Bu kamp veya geziler, tek gecelik bir oturumdan belirli aralıklarla 6 aya kadar uzayabilmektedir. Bu süreçte, özellikle yetişkin olmayan gruplarla yapılan terapi süreci aile katılımı olmadan gerçekleşmektedir. Terapi sonrasında ise katılımcıların kendileri için oluşturulmuş özel ve eşsiz bir ortamdan günlük hayatlarına dönüşleri doğadaki terapi sürecinin kazanımlarına yönelik endişeler barındırmaktadır. Ancak Harper ve Cooley (2006)'in yapmış olduğu bir araştırmada 3 haftalık ergenlerle macera terapisi programı sonrasında terapi öncesi ve sonrasında birer gün ailenin programla dahil edilmesini araştırmıştır ve onlara göre böyle bir yaklaşımın çok etkili olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte macera terapilerinde, kontrol veya karşılaştırma grubu olmadığı için yapılan çalışmalarda nedensellik ile ilgili sonuçlara varılamamıştır (Bowen vd., 2016, s. 58). Katılımcılardaki biyopsikososyal boyutlardaki gelişim veya değişimler ön test ve son test ölçekleriyle değerlendirilmiştir.

Danışmanlar, her katılımcının duygusal ve fiziksel sınırlarına dikkat etmelidir. Katılımcıların biyografik durumları özellikle tramva, ihmal ve istismar gibi durumların tetiklenmesi ve yeniden travma riskini önlemek için iyi analiz edilmelidir (Rakar-Szabo, vd., 2017, s. 14). Terapi boyunca oluşturulan kontrollü zorluklar daha önceki olumsuz deneyimleri tetiklemeyecek düzeyde olmamalıdır.

Macera Terapisine yönelik bir diğer önemli eleştiri ise katılımcıların doğadaki terapi boyunca karşılaştıkları ve aştıkları zorlukları, gerçek hayatlarında karşılaştıkları sorunların çözümüne aktarabilmeleriyle ilgilidir. Çünkü macera terapisi, hazırladığı zorluklar sayesinde katılımcıların güçlü birey olmalarını ve çevresindeki ihtiyaç duyduğu kaynaklara ulaşmalarını hedefler (Newes ve Bandoroff, 2004, s. 146).

Macera terapisine yönelik en önemli eleştiri ise risk yönetimi hususudur. Terapi boyunca hazırlanan ve katılımcıların aşmaları beklenen riskli faaliyet ve davranışlarda fiziksel riskin düşük kalması gerekmektedir. Öte yandan yüksek düzeyde duygusal risk teşvik edilir. Duygusal risk daha öznel ve kontrol edilmesi daha zor olduğundan, terapistlerin müdahale boyunca her danışan için olduğu kadar grup için de duygusal riski sürekli olarak izlemesi çok önemlidir. Bu, klinik olarak eğitilmiş personelin dahil olmasının temel argümanlarından biridir. Müracaatçıların sürekli olarak birbirlerine bağımlı olacakları ve birbirlerine güvenmek zorunda olacakları aktivitelere katılması gerekmektedir. Bu sebeple grup düzeyinde kişilerarası riskleri kontrol etmek de önem taşımaktadır.

SONUÇ

Tüm bilimler ve meslekler insanlığa faydalığı olduğu ölçüde kıymetlidir. Sosyal hizmet, mesleki açıdan insanlarla çalışmak, onların karşılaştığı çeşitli sorun ve ihtiyaçlara çözümler bulmak zorundadır. Bu iş zor olduğu kadar müracaatçıların bireysel farklılıklardan dolayı karmaşıktır da. Kullandığı güçlendirme yaklaşımıyla bireylerin bu zorlukları aşmasında onlarla beraber çalışmayı, iş birliğini savunmaktadır. Macera terapisi de doğayı mekân olarak kullanıp bireylere çeşitli deneyimler ve kontrollü zorluklar yaşatarak baş etme gücünü vermeye çalışmaktadır. Bu sayede güçlendirme, tek tip bir model olmak yerine “kendini güçlendirmeye” daha fazla yakınlaşmaktadır. Sosyal hizmette macera terapisinin kullanımı, mesleğin en büyük hedeflerinden birini gerçekleştirmede kolaylaştırıcı bir rol oynamaktadır.

Bu çalışmada macera terapisinin terapötik süreçlerle elde ettiği kazanımların sosyal hizmet amaçlarıyla örtüştüğü gösterilmek istenmiştir. Bu da sosyal hizmetin uygulama süresince macera terapisi kullanımının uygunluğunu göstermektedir. Literatür çalışmalarına bakıldığında sorunlar bireysel olarak görüldüğü için genelde psikoloji alanının uygulaması olarak kullanılmıştır. Ancak bu terapinin sosyal hizmet alanında da yaygın bir kullanımı vardır. Bununla birlikte özellikle psikoloji alanında yapılan çalışmalara sosyal hizmet uzmanları da dahil olmuştur ve terapinin ampirik olarak gelişmesi ve bilimsellik kazanması için sosyal hizmet uzmanları katkıda bulunmuşlardır. Macera terapisinin iyileştirmeyi hedeflediği sorunlara bakıldığında aynı sorunların sosyal hizmetin de odağında yer aldıkları görülmektedir. Sosyal hizmet de bu sorunları gidermeyi içerir ve önemli uzmanlık alanlarından birisi olan klinik sosyal hizmetin, macera terapisinin odağıyla uyumaktadır.

“Türkiye’de macera terapisi uygulanabilir mi?” sorusunun cevabı ise birkaç koşulun sağlanmasıyla verilebilir. Ülkemizde kamuya ait doğa ve deniz kamplarının halihazırda var oluşu büyük önem taşımaktadır. Bu konuda uzman personelin yetişmesiyle toplum sağlığı ve halk hizmetleri kapsamında uygulanabilirliği düşünülebilir. Bununla birlikte macera terapisinin yurtdışında yaygın kullanımı, bu uygulama eğitiminin alınmasını kolaylaştıracaktır ve sonrasında yerli uzmanlarca ilgili meslek elemanlarına verilmesini mümkün kılabilir. Böylece hem sosyal hizmet bilimi açısından yeni bir çalışma alanı olması hem de sosyal hizmet uzmanlarının gerekli ek eğitimler alarak yeni istihdamı öngörülebilir.

Macera terapisi alanında profesyonel eğitim verilmesi açısından lisans eğitimi müfredatına eklenerek bu alanda teori ve uygulama dersleriyle nitelikli personel ihtiyacı karşılanabilir.

ÇATIŞMA BEYANI

Herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

Akbaş, A.,(2019). Sosyal Hizmetin Revize Edilen Küresel Tanımının Gösterdikleri: Paradigma Değişimi. *Turkish Studies - Social Sciences* 14 (5). 1953 – 1954.

- Australian Bureau of Statistics. (2007). National survey of mental health and wellbeing: Summary of results (ABS Cat. No. 4326.0). Canberra, ACT: Australian Bureau of Statistics Retrieved
- Bacon, S. (1983). "The conscious use of metaphor in Outward Bound". Denver, CO: Outward Bound. Erişim adresi: <https://eric.ed.gov/?id=ED296848>
- Berman, D. S., & Davis-Berman, J. L. (1989) The Wilderness Therapy Program: An empirical study of its effects with adolescents in an outpatient setting. *Journal of Contemporary Psychotherapy*. 19(4). S. 271 – 281
- Beringer, A. (2004). "Toward an Ecological Paradigm in Adventure Programming", *Journal of Experiential Education*, 27(1). 51-66
- Bird, A., (2007). Nature's Metaphysics Laws and Propertie *Clarendon Press – Oxford*. Erişim adresi: http://125.234.102.146:8080/dspace/bitstream/DNULIB_52011/3559/1/nature%27s_metaphysics_laws_and_properties_2010.pdf
- Bowen, D. J., & Neill, J. T. (2013). A meta-analysis of adventure therapy outcomes and moderator *The Open Psychology Journal*, 6, 28–53. <http://dx.doi.org/10.2174/1874350120130802001>
- Bowen, D., J., Neill, J., T., Crisp, J.R. (2016). Wilderness adventure therapy effects on the mental health of youth participant *Evaluation and Program Planning* 58, 49–59
- Bowen, D., J., Neill, J., T., Williams I., R., Mak, A., S., Allen, N., B., Olsson, C. A. (2016). A Profile of Outdoor Adventure Interventions for Young People in Australia. *Journal of Outdoor Recreation, Education, and Leadership* (8) 1. No. 1, 26–40
- Crisp, (1998). International models of best practice in wilderness and adventure therapy. C. Itin (Ed.), Exploring the boundaries of adventure therapy: International perspective Proceedings of the 1st International Adventure Therapy Conference. Boulder, CO: Association for Experiential Education.
- Crisp, S. J. R., Noblet, L., & Hinch, C. (2004). Guidelines for the practice of wilderness adventure therapy: findings from the systemic wilderness adventure therapy research and development (SWATRAD) project. Melbourne, Australia: YouthPsych Consulting.
- Department of Health and Ageing. (2013). National mental health report 2013: Tracking progress of mental health reform in Australia 1993-2011. Canberra, Australia: Commonwealth of Australia. Retrieved from [http://www.health.gov.au/internet/main/publishing.nsf/Content/Erişim : B090F03865A7FAB9CA257C1B0079E198/\\$File/rep13.pdf](http://www.health.gov.au/internet/main/publishing.nsf/Content/Erişim : B090F03865A7FAB9CA257C1B0079E198/$File/rep13.pdf).
- Evin Gencil, İ. (2007). Kolb'un Deneysel Öğrenme Kuramına Dayalı Öğrenme Stilleir Envantereri Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (2) s.122-124
- Derezotes, D. , (1999). Advanced generalist social work practice. Sage Publications, Inc. 95 – 98

- Dewey, J., (1966). Tecrübe ve eğitim (Experience and Education) Çevirmen: F.Başaran ve F.Varış, Hürriyet, İstanbul.
- Ewert, A., And Garvey, D. (2007). Philosophy and theory of adventure education. In D. Prouty, J. Panicucci, & R. Collinson (Ed.), *Adventure education: Theory and application* Champaign, IL: Human Kinetic 19-32
- Gass, M. A., Gillis, H. L. & Russell, K. (2012). *Adventure therapy: Theory, practice, and research*. NY: Routledge Publishing Company.
- Gillis, H. L., & Thomsen, D. (1996). A research update of adventure therapy (1992-1995): Challenge activities and ropes courses, wilderness expeditions, and residential camping program In Coalition for Education in the Outdoors Research Symposium Proceeding 3, 77–90). Indiana: Bradford Wood Erişim: <http://eric.ed.gov/?id=ED413128>
- Griswold, Jason. (2014). Mental Health Professionals' Use of Adventure Therapy with Couples and Families. *Master of Social Work Clinical Research Papers* (3) Erişim: https://sophia.stkate.edu/msw_papers/321
- Hans, T. A. (2000). A meta analysis of the effects of adventure programming on locus of control. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, 30(1), 33-60.
- Hayward, R. A., Miller, E. and Shaw, T. V. (2013). 'Social work education on the environment in contemporary curricula in the USA', Gray, M., Coates, J. and Hetherington, T. (Eds), *Environmental Social Work*, Oxon, Routledge.
- Houston, P. D., Knabb, J. J., Welsh, R. K., Houskamp, B. M. ve Brokaw, D. (2010). Wilderness therapy as a specialized competency. *International Journal of Psychological Studies*, 2(2), 52-66.
- International Federation of Social Workers (IFSW) (2014). Global definition of social work. <http://ifsw.org/policies/definition-of-social-work/>
- Itin, Christian, M., 1997) (Ed.), Exploring the boundaries of adventure therapy: International perspective Proceedings of the 1st International Adventure Therapy Conference. Boulder, CO: Association for Experiential Education.
- Kahraman, S , Saatçı, A , Baran, T . (2011). The Fourth Visit Of John Dewey To Turkey Problem Based Learning Experience in Turkey. *Education Sciences* , 6 (4), 2459-2468 . Erişim: <http://dergipark.org.tr/en/pub/nwsaedu/issue/19818/212024>
- Kaplan, S. And Talbot, J.F. (1983). Psychological benefits of a wilderness experience. In: Behavior and the natural environment. Springer US, 163-203

- Koperski, H.; Tucker, A.; Lung, M.; & Gass, M. A. (2015). The Impact of Community Based Adventure Therapy on Stress and Coping Skills in Adults. *The Practitioner Scholar: Journal of Counseling and Professional Psychology* 4(1), 1-16.
- Macera terapisti online eğitim sitesi, Erişim: 19.08.2020 Erişim: <https://adventure-therapist.com/>
- Newes, S. ve Bandroff, S. (2004). What is Adventure Therapy. B. *Humberstone, (Ed.), Coming of Age: The Evolving Field of Adventure Therapy* 136-151. Boulder: Association for Experiential Education.
- Payne, M. (2014). *Modern social work theory*. Oxford University Press
- Perkins, D. F., & Borden, L. M. (2003). Positive behaviors, problem behaviors, and resiliency in adolescence. In I. B. Weiner, R. M. Lerner, M. A. Easterbrooks, & J. Mistry (Eds.), *Handbook of psychology* s. 373–394 New York: Wiley.
- Pryor, A., Carpenter, C., Townsend, M. (2005). Outdoor Education and Bush Adventure Therapy: A Socio-ecological Approach to Health and Wellbeing. *Austalian Journal of Outdoor Education*, (9)1, 3-13.
- Rakar-Szabo, N., Fleischer, C., Van Hoof, L., Sbarra, , Erlendsdottir, H., Rose, A. Ve Nolle, W. (2017) A Literature Review 'Adventure Therapy with Youth at Risk' Focusing on key-elements of common understanding within the European Adventure Therapy Partnership project 'Reaching Further' Erişim: http://adventuretherapy.eu/wp-content/uploads/2017/02/ATE_Literature-Review-to-Findings-about-AT_2017.pdf
- Ritchie, D., Patrick K., Corbould, G. M., Harper, N. J., Oddson, B. E. (2016). An Environmental Scan of Adventure Therapy in Canada. *Journal of Experiential Education* 1–(18), 3-13 DOI: 10.1177/1053825916655443
- Rogers C.R. (1995) On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy. Newyork, USA.
- Sheafor, B. ve Horejsi, C. (2003). *Techniques and Guidelines for Social Work Practice*. Sixth Edition. Boston: Allyn and Bacon.
- Stake, R. R. (2005). Case studie In N. K. Denzin & Y. Lincoln (Ed), *The SAGE handbook of qualitative research (Third edition)*. London: Sage.
- Stilgoe, J. R. (2001). Gone barefoot lately? American, *Journal of Preventative Medicine*, 20, 243-244.
- Şirin–Ayva, A. B., Canel, A. N. (2019). Psikolojik Danışma Sürecinde Yeni Bir Model: Macera Terapisi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi* 2019, 9(1), 47-65, doi: 10.23863/kalem.2019.119

- Thompson, Neil (2016). Güç ve Güçlendirme. D.B. Çiftci (Çeviri Editörü), A. Ege, E. Beydilli Gürbüz, H. Albayrak, N. Çalış (Çevirenler) Ankara: Bizim Büro Ofset Matbaacılık.
- Thompson, Neil (2016). Kuram ve Uygulamada Sosyal Hizmeti Anlamak. Çev., Buğra Yıldırım, Burcu Hatiboğlu Eren, Çağrı Öngen, Eda Beydili, Gamze Erikçü Akbaş, İlkay Başak Adıgüzel, Sinan Akçay, Özge Sanem Özateş Gelmez. (3. B). 119 Ankara: Dipnot.
- Tucker, A. R., & Norton, C. L. (2013). The use of adventure therapy techniques by clinical social workers: Implications for practice and training. *Clinical Social Work Journal*, 41, 333– 343. doi: 10.1007/s10615-012-0411-4
- Türkiye Cumhuriyeti Gençlik ve Spor Bakanlığı Erişim : <https://genclikkamplari.gsb.gov.tr/bir-kardeslik-iklimi-tr-0718.pdf>
- Young, T.,M. (1994). Environmental modification in clinical social work: A self-psychological perspective. *Social Service Review*, 68(2), 202-218.